

~. 30 August 1889. ~

Prenta un d'Agost ~~per~~ e form de la renombrada y
ta Inyo de Vilafranca del Panades y qui any
enradada sans foraster y feyan caps; feya lens cua
civils que anaba molt a mono pero que aquest
any ha renascit ab tot to seu esplendor gracy
a la iniciativa de uns cuans patriotas Vilafra
quins. Ni y a fet res que las vias ^{no} estguesen males
y en visperas de ser invadidas per la filoxera y a mes
que eis any se conti com a perduda al menys per la
comarca de Vilafra la valiosa y rancia collita de
importancia com es la del vi de no y a fet res to
aixos per les dignas administrades. Tot se a junta
a caps y res los ha adedrats. encara que axis com
l'any pasat va haveri una gran collita y ems pretis
festa mayo y per lo tant y havia pora festa mayo
y caras alegrias aquest any y ha caras tristes y
lona festa mayo es a' d'elli al reres de lo que
era logic y natural.

De don demati las grallas de totas dugas collas
chiquets hui tocat la diana parone servits los
carris despres mes tard junt ab los balls pasan
per casa de tot los administrades y autoritas y luego
quedan libres para a las 10 que han d' que a com
para lo apuntament a la ~~com~~ esclerosis, a lo temps
que tenen ~~tot~~ lliure van per los carris y fan lo castel
a deban de caras ricas acortuman fe lo piloi perque
axis toman lo petit y al mateix temps s'entredallen
per la cara donant los que tenen a be de via modo
arreglant forsas cuartos per 20 si no por axis ab los
dmes que cobran dels amministrades non tindrian por res
axo los hi paga toti los gastos.

A las 11 men hay anat a ofici al entra a la esclerosis
feyo un especta imponent estaba tan ben il-lu
minada y los llums ~~ab tanta~~ posats ab tanta simetria
ademes y ajudaba molt al ver l'alta dauat de tan
pochs anys y tambe las coronas (salaman) qui ha frente

~ . 1er Septembre 1889 . ~

Tercer dia de la festa Inajo encara qu'auy no u rempla puig ya se acabat lo soroll de las galles y bombals dels balls, los chiquets de Valló varen marxar ahí vespre.

Auy m'hay llevat mes demat qu'ahí perquè encara que sigui d'arreu al magatzem es ubert ^{tot lo demat} puig es No dia sinelat per pagar los pagos, carretes y jornales eran los 9 y mart uan y vareig orer, de passada men vaig obrar a casa Comar perquè 'n donar la fapeleta del Centre, per conta d'una men va donar dugos ~~puig~~ la causa va ser que la seva Señora ~~va~~ era fora y per consequent podia ~~disponer~~ d'una mes; també vareig anar a casa el Roig que men va donar una per consequent ya 'n tenia tres. Passan per la rambla de ^{la} Señora uan men anava al magatzem va sortir el meu amic Barris de sa casa y 'n va cridar dienme que si volia una fapeleta me la podria donar puig ell ne tenia de sobras yo li vareig accepta per no desaiarlo y al mateig temps perquè may fan una un rob que un vol donar alguna u pot per sense que li farin falta. Me va dir en Barris que a tu tarde y anes a casa rebu a buscarlo y qu'yaner abut puig y curia a en Manuel Juanch y així tots juns se produian fraseja y enraona per lo jardí, li vareig accepta esa propo-
sicio.

La meu gersa Papet se va encarregá d'anar a busca la de casa Mosen Oriton diu que uan y va anar encara nontis tenia pero que li va donar una targeta per Dr. Josep Alvarés ~~y allí hi~~ qui es president per petus del Centre y allí hi varen donar quatre axes es qui en tinguerem 8 o sigui de sobras

9 Agost 1890 Fins auy no continuo mon intorrupt treball y en vintat que ja hora es lo que im para regularment comens una cosa al molt d'empeny; al cap de un quant temps, adios, ja no me ~~va~~ recordo, auy al llegir lo que tenia fet y veient que 'l ser a h. t. o

30 AGOST 1889

"Trenta y un d'agost" jorn de la renombrada festa majo de Vilafranca del Panadès y que anys enmadera tans forsaters y reyan cap, feya uns cuans anys que anaba molta menos, pero que aquest any ha renascut ab tot el seuesplendor gracias a la iniciativa de uns cuans patriotas vilafranquins. No hi ha fet res que las viñas estiguesin males y en visperas de ser invadides per la filoxera y a mes que eix any se conti com a perduda al menys per la comarca del Penedès la valiosa y unica collita de importancia com es la del vi, dic nos al fet res tot això per los dignos administradors tot se aportat a cap y res los ha "avedrats?? Encara que Aixa com l'any passat va haveriuna gran collita y una petita festa mayo y per lo tant y havia poca festa majo y caras alegres, aquest any y ha caras tristyas y bona festa majo, es a dir al revés de lo que era logia y natural.

De bon matí las grallas de totes dugas collas de chiquets han tocat la diana pasaran per tots los carrera despres mes tard junt ab totes les colles, pasan per casa de tots los administradors y autoritats y luego queden libres fins a les 10 que han d'acompanya lo ajuntament a la esclesia, lo temps que queden lliures van pels carrers y fancastells a deban de casas ricas acostumen a fer lo pilar porque asis tornan lo petit y al mateix temps i introduceixen per la casa donantlos lo que tenen a be, de eix modo arreplegant forsas quartos per ço si no fos Aixa ab los diners que cobren dels administradors no tindrien per res això los hi paga tot los gastos.

A las 11 men hay anay a ofici al entra a l'esclesia feya un especta imponent estaba tan ben ilumiada y les llums posats ab tanta simetría ademes y ayudaba molt al ser l'alta daurat de tant poch anys y tambe las coronas (salomons) que ha frente de tos los altans que això los altres anys no y eran. L'ofici lo varen celebra ab tota solemnitat, portaban unas magnificas casullas que tambe las tenen de poch temps y com de costum y va haver un gran sermo que va fer lo R.D. Froilna Bertand de Tortosa va ser sumament llarch Puig va durar una hora, es veu que es un homa de grans coneixements pero que no te facilitat de paraula y que no fora molt bo per improvisa discursos , pero si escriurels con tal que fos en calma, se coñeéis que sab bastant d'istoria particularment la dels pobles antichs, tambe vaig comprendre que no estaba reñit ab la siencia astronomica.

Eran la una y quart cuan se va surtir d'ofici afora ya espereba al ajuntament tots i los valls qui el varen precedi fins a la casa de la Vila, al comensa l'carré de Sta Maria las dugas collas dels xiquets de Valls varen puja lo pila de 5 y lo varen portar fins a la casa de la Vila, es costum de aguanta'l pila (si se pot) fins que ha passat l'ajuntament, aquests any no varen pogue Puig tots dos pilars caigueren en poch antes de pasa lo ajuntament, anys enrera y habia un gran punt en pogue portar lo pila no desde lo comensament del carre de Sta Maria sino que ya comensaba a

daban de la iglesia sen per consequent casi lo doble mes llarch, pero avans y habia uns homes que eran de bronzo y en sabien mes , particularment la colla Vella.

Cuan l'ajuntament es Cintra la Casa de la Vila y per consequent surt al balco, allevores tots los valls comensant per los gegants, drach, panderetes, bastons, mojiganga , tots fan lo pertoca a cada cualmes que ballar tot lo que sabent.

Cuan han ballat tots los balls excepte els xiquets, aixins se posen les dugas collas, frente també de la Cada de la Vila tenint preferencia la colla Vella de posarse frente al balco que y ha lo ajuntament, comensant reseguida los castells torras y pilars, segons a lo que se hayan compromes.

Avans no y habia cap any que no fesin lo castell de nou lo pila o pilars de sis y la torra de set y la mayoria dels anys reyan lo castell de nou la torre de vuit y lo pila de 7 y hasta un any varen der lo pila de vuit (la colla Vella) cosa que no se habia fet may y ni se ha fet mes, no Duch dir si fa molts anys, pero si men recordo molt be que yo en vaig veure y habia anys que de castells de nou se reyan dos o tres un any frente a l'esglesia cuan va entrar lo ajuntament, la colla nova va fer lo castell de nou pero folrat com se acostuma la colla Vella se pensaba que anaba a fe lo castell de vuit, cuan se va adona que reyan lo de nou li va entrar celos y ella que si per "conpaba" va fer lo castell de nou com l'altre colla pero eix casi net Puig fora de las crosa no y habia casi dingu si arriban a caure de fan mabé Puig agueran caigut a terra i forta com es la plaza del oli.

Eix any varen fer en lo dia de avuy conseguint la colla Noba va fer la torra de set lo castell dels 4 de vuit com tambe lo tres de vuit y per ultim lo pilar de sis anan al balco va caure en lo castell de set y en lo tres de vuit pero lo va fer (Pilá es de un homa sobre l'altre y aixi sucesivament es lo que avans sen deya los espadats. La torra se conte de dos y los castells de mes de dos regularment son de tres o quatre s'amplada y de 7,8 o 9 d'alsada). La colla Vella no va caurer ni una vegada y en cambi va fer dugas cosas mes que son lo castell dels tre de set y lo pilar de cinq alsats per sota.

Eran las dugas menos quart quan van acabar, a las dugas tocades se posabam a dina mentres dinabam varen veni a cobra tots los balls a cada un li varem dona 10 centims com cada any. Varem acaba de dinar qu'eran las tres tocadas.

Despres de dina men vareig ana al Tivoli y alli vareig pendreruna graciosa junt ab altres amics mentres en estaba a la taula del café en que vareig pendre la dita graciosa. Va pasar un de aquest que van ab la capsa al bras venen diferents coses com per exemple, camelos, bocadillos, cadenas de rellotge e vareig veure que portaba una cartereta petita mol bufona de un colo de chocolate ela en que y habia grabat de la mateixa pell un bosch y varios ciervos i li vareig preguntar cuan valia y men va demanar 18 rals yo com que sabia que un amic me une va comprar una per 6 rals encara que aquiella era llisa ni vareig prometer tambe 6 rals y per fi al cap de molt enraona me la va donap per vuit. Sortin del Tivoli men vaig anar a la juventud Catolica de ahon ne Soc. socio fa uns dos o tres anys cuan vaig arriba alla la colla Vella feya lo pila de cinq y me varen dir que una hora antes varios jovens de la

meba edad habian fet lo castell dels tres de cinq y altres tres mes lo varen tornar a fer, me va sapiguer mol greu no seri tan per veure als meus companys com paraban com tambe per proba de pararne un que me hauria agradat molt encara que si u aguesin sapigut a casa no els y aguera agradat pero cosas de jovens a mi m'agrada se un poch arrogant y distinguirme dels altres tinc ambició de gloriadesde petit m'a agradat fer cosas porque es parles del meu nom aixó si molt desinteresat. Sortin de la Juventud Catolica men vaig anar a casa per pogue anar jun ab tota la familia a veure la profeso a casa de uns parens que tenim a la Plaza de la Constitució qu'es diu Cal Vilaro lo parrentiu ve de la seva dona que es filla de una tia del pare casada a cal Toni de Sn Marti a bora de la fasina, cuasi tottas las profesons que anem a veurer son desde a Cal Astota (que eix es lo motiu que tenen) porque desde allí's veurem molt bé Puig totas pasan per davan.

La profeso de avuy ha resultat molt lluida en lo pendo dels nois del cual eran pendonistas lo fill de Juan Via (CAL FIGAROT)???????????? (Negociant de vi y una de las personas que li agra mes figura), lo fill del metge Torres y un fill del jefe de la Administració subalterna de eix partit?? Tots tres noys tenian la mateixa edad e a di de 8 a 9 anys, en eix pendo y anavan unas 200 achastots nous dels difenrens colegis d'eixa Vila después y anava lo pendó dels Administradors qui i anavan unas 50 o 60 achas despres ar redera y habia Sn Fèlix martir patró de la Vila y detrás de Sn Fèlix y anava lo ajuntament de tota la gala acompanyat dels municipals mases y aguacils.

La profeso va recorrer los carreres següents: Plasa del Oli, carre de Vall del Castell, Plasa de la Constitució, carrer dels Farrés, La Font, La Parellada, Rambla de Nostra Señora, Rambla, carrer de la Cort , carre de Sta Maria y va entra a la iglesia per la mateixa porta que va surtir es a dir per la porta principal que dona a la plasa del Oli.

Al entrar Sn Fèlix se va cala un petit castell de foch artificials, es una cosa magnifica al veurer entra Sn Fèlix Puig a mes del castell de foch y ha també los diables y lo drach que calan tans cuets com poden tots los balls, ballan a cada costat de la iglesia y a las dugas collas de xiquets fent lo pila de cinq y aguantanlo si podan fins que a entrat Sn.Fèlix, la colla Vella va ser la que va monta prime lo pila reseguida va fer lo mateix la colla noba, pero com que Sn Fèlix s'esta tan temps aturat esperant que s'acabi lo castell de foch son molts anys que nol podan aguantar, eix any va sutsui lo mateix Puig lo pila de la colla noba n'obstant se l'ultim de ferlo no va puguero aguantar cayen un poch antes que pases S.Fèlix, no va ser Aixá ab lo de la colla Vella Puig va aguantarsa fins a la fi es a dir fins que la profaso junt ab Sn. Fèlix hagues entrat a la iglesia baxanlo luego sen que caiguesi lo paraba a segons un homa ben plantat ab patillas que deyan qui era tabarne de Tarragona al de la colla noba lo paraba un fill de Vilafranca jova ben plantat y's coneig de molta forsa.

Una vegada entrada la profeso men vaig anar a sopar debian se las vuit y mitra varem acaba a las 9 y quart arreglar-se reseguida per anar a teatre al Tivoli a las 9 y mitja on varem anar al junt ab la familia del primer pis, cuan varem arribari ya habian comensat encara que es conexilla que feia poch temps nosaltres teniam la fila 13 y los numeros 20,21,22 que son aprop del pasillo es a dir qui estabam frente al scenari y per lo tant u veyam molt be. De nosaltres y varem a nar la mare, la meva germana Toneta y yo. La comedia que reyan era la Bruja va eser molt bonica. En lo dia de avui a Vilafranca reyan comedia en tres teatres que son la Union qui travalla Antonio Rico y Ricardo Calvo feyan lo Sublime en lo vulgar de Echegaray, també al teatre Principal ne reyan qui treballaba la compañía de Opera Habana dirigida per D. Guelfo Mazi varen fer la Africana que va resulta un gran buñol hasta al punt que molts sen varen anar a mitra funcio no puguen sufri los disbarats que feyan.

Varem surtir qu'eran las 2 y quart sen varem anar all lilit reseguida. Vareig encarregar al Juanet que amic meu y es'l que's cuida de vendra les entradas y butacas que'ns guardes tres asientos per dema pero que mires de guardarnos de la fila 9 o 10 en puesto de la 13 que'ra la que teniam avuy

31 AGOST 1889

Segon dia de la Festa Majo, avuy los balls fan absolutament lo mateix que ahí y per lo tant sembla lo primer dia de la festa majo.

Me vareig lleba a las 8 y mitra despres de vestirme y esmorsar men vaig anar a porta la correspondencia al Sr. Baron reseguida sortin del magatsem men vaig anar a casa del mosen Antón de las Monjas molt amic nostre Puig habia sigue rector de Sn Marti Sarroca cuan los pares eran soltes lo motiu d'anari va ser a mes de veurer com li probaban las festas demanarli si era soci del Centre Agricol del Panades Puig com cada any en lo dia 1e de Setembre y ha la solemne distribució dels premis al treball, virtud y merit que reparteix dita societat es un acte molt solemne y que agrada molt, Puig com hay dit lo motiu principal era preguntarli si era socio y en cas que o fos demanarli si faria 'l favor de donarnos alguna papeleta de invitacio porque eix anys a mes de fer com los anys pasats dona la casualitat que sen sapega en un diumenga pero no es aixó lo principal que en lo present any es president del Jurat lo Exelentisim Dn Manel Durand y Bas lo primer abogat de Barcelona y un dels homas mes importants y sabis de Catalunya y de España.

Mosen Antón me va dir qu'ell non era pero que D. Luis Alvarez president del Centre y molt amic d'ell lo va ufari sin volia y que per lo tant era segu que'ns en podria donar me va dir que y podia anar a buscarlas dema, de 9 a 10 del matí yo per delicadesa no ni vareig demanar mes que una y per lotant habia fet lo proposat de espavilarme per puguerna trobar d'altres Puig y volian venir la mares y la meba germana y lo meu germa. Sortin de casa de Mosen Antón vareig pasa per cal Comas llibrete qui esta al carre de la Font y es amic meu Puig tots los llibres que tinc se pot dir que los varieg comprar a casa seba, li vareig demanar tambe si era socio del Centre y me va dir que si, allehores yo li vaig dir si podria fer lo favor de proporcionar-me una papereta porque m'agradaria molt sentir al Sr. Duran y Bas, me va contesta que en donava una y que ya li podia anar a buscar cuan vulgues d'aquest modo ya vareig quedar molt content porque ya tenia dues papeletas y com que sabia que no miraban molt prim vareig pensa qui encara que non trubes cap mes ya era segu qui y aniriam . Surtin de Cal Comas men vaig anar cap ofici eran las deu i mitja. Al carre del Sta Maria trobo al meu amic Mariano Roig y com que sbia quel seu pare era socio li Vareig dir si sen podia dona una papeleta d'invitació per pogue anar al Centre me vadir que u miraria y que per sapigueru anes a sa casa dema de mati.

Men vaig anar a ofici al entra en la ibglesia feya un efecte completament oposat ab lo d'ahí Puig Aixá com ahí a mes del efecte majestuos donaba alegria la musica tocaba una "mesa" molt bonica la gran iluminacio de la iglesia y tot lo conjunt alegraba al cor, Avuy al contrarila iglesia tota endolada Puig de alta a alta y ha un tapis negra ab una gran creu al mitj blanca pochhs llums la musica trista tot esta ab

armonia ab lo conjunt avuy la iglesia de eixa Villa celebra lo ofici en sufragi de las animas dels que han mort durant l'any 'l sermé lo fan en acabar l'ofici Aixà com los altres dias y ahí lo van fer despres del evangeli. Lo sermó d'avuy ha sigut molt millor que'l d'ahir, mes curtet pero "valgue" mes, ahí semblava un sermo enprovesat avuy un sermo estudiat.

Varem acaba un poch mes abiat qu'ahí los chiquets y'ls demes balls ya esperaban qu'el ajuntament sortigués., lo varen acompanya fins a la casa de la Vila y alla varen fer com ahí, los chiquets avuy han fet lo pila de quatre desdeil carre de Sta. Maria fins a la casa de la Vila com es de puposa avuy no ha caigut.

Despres que tots los balls han fet lo pertaneixen. Cap colla a caigut, la colla noba va fer lo pila de sis per ultim y ans que camines gens a a la Casa de la Vila ya se va abalansa perque segurament deina ferri pro com que es posen tan a proa del balco tot lo varen tomba??

La cola vella va fer lo mateix es a di abalansarse cap al balco antes de camina gens la colla noba al veurer que la vella feya això se va posa a burlarsen los de la vella les contestaban que perque cridaban si ells habian fet lo mateix per mi això proba que la colla noba reconeig superioritat a la vella (se ha de sabe que may los de la colla noba han volgut dir que la vella era millo sino lo contrari) perque si una vegada fan com ells ya cuidan victoria que farian si ells o fesin mes be.

Despres quela colla vella ya sen anava, la noba va fer lo castell dels 3 de 7 alsat per sota de modo que avuy la colla noba se ha volgut porta molt be.

Cuan varen acaba de fer los castells sen varem anar a dinar varem acaba u'eran las tres men vareig a posar a llegi dos o tres articles del Fígaro (Mariano J. de Larra) es un tomo recamen encuadernat per Salvatella lo vareig compra fa poch dias a ca en Comas val quatre pesetas, lo que hay llegit fins avuy de dit llibre es lo següent: Biografia, yo quiero ser comico, La Polemia Literaria, La Fonda Nueva tots tres de costums reseguida que's llegendes se veu lo Jove de gran facilitat d'escriure com igualment de concepcio sab escollir los los ascentos y los presenta de una manera tan original que agrada y diverteix.

A las 4 de la tarde vareig surtir per anar al magatsem que'l Sr. Baron y estava treballan al pasa per la rambla me vareig adonar que davant de cal Juan Via (areu Figarot) y habia los chiquets de men y vaireix anar y mi vareig estar fins a las cinq totes dugas collas de chiquets y eran y tambe y varen fer cap tots los balls per això els veritat quel dit Juan Via los avia fet avisar que a una hora fixa y anessin tots los balls, vareig fer lo mateix a la Casa de la Vila principalment los xiquets, mi vareig estar fins a las cinq que men vaig anar cap al magatsem y alli mi vaig estar fins a las 7 que men vaig anar a veure la profeso , a la rambla vaig troba als meus amics Salvado Barris y en Manel Guasch tots dos catalanistas acerrims nos varem passejar fins que la profeso va entra a casa del administrado Manel Frexedas que es lo que eix any de Sn. Felix al entrar se va tirar un magnific castell de foch cuasi tambe com lo del dia 29 cap any se habra fet un castell de foch d'aquest calibre Puig tot se reduis ab una roda uns cuans volados y una pena finalque quasi sempre

consistia en una especia de barro pero que aquest any ha sigue un verdader castell de foch, la causa que s'hagi fet aquest magnific castell de foch a sigue lo seguent Elias y Torner reyan companyia en cuestio de castells de foch d'aixo feya molt anys eix any lo anomenat Elias va anar a la casa de la Vila y va contractar lo castell ell sol agrantse ab un tal Espinos de Reus habil pirotecnic, lo dit Torner sen va resentir molt y picat d'amor propi va dir ab uns cuans amics que per poca cosa que li donguession encara que y tingues de perdre faria un bon castell de foch en competencia ab lo del Elias y dit y fet va recullir bastants diners y va fer lo castell de avuy eixa va ser la causa que hi hagues el magnific castell de foch al entra S.Fèlix a casa del Administradó.

Una volta acabat mes vareig anar a sopa y despres de sopa nos arreglarem per ana a al teatre com ahí, avuy quan hi arrivarem encara era mes tard qu'ahí la culpa va ser de las donas del primer pis que may s'acababan d'arrgela y habia la mateixa compañía qu'ahí reyan avuy Milagro del la Virgen va ser molt bonica no mes es qu'a mi me'agraden mes los drames que las zarzuelas sino porque fora massa llarch dunaria una petita idea del argumen o sigui en petit compendi lo mateix quavia fet ahí pero per mes qu'n volgues fe resumen sempre pasaria massa temps y fora mes llarch de lo qui'es de desitja Puig estic molt atrasat desde lo moment que en lo moment qu'escric lo presnet som al 5 de Sbre la festa majo m'ha deixat molta mandra.

Varem surtir q'eran las 2 menys quart o sigui un poch mes habiat qu'ahí.

Avuy en lo teatre del Casino de la Unio que y travailla Antonio Rico y sa compañía han fet Consuelo y en lo teatre Principal han fet ball public.

1 SETEMBRE 1889

Tercer dia de la festa majo encara que avuy no en sembla Puig ya se acabat lo soroll de las grallas y timbals dels balls, los chiquets de Valls varen marxar ahir al vespre.

Avuy m'hay llevat mes demati qu'ahí perque encara que sigui Diumenge al magatzem es ubert tot lo demati Puig es lo dia señalat per paga als pagesos, carettes y jornales. Eran les 9 y quart cuan y vareig anar, de pasada men vaig anar a casa Comas perque'n dones la papeleta del Centre, per conta d'una m'en va donar dugas, la causa va esser que la seva Señora era fora y per consequent podia disposar d'una mes. Tambe vareig anar a casa del Roig que men va donar una per consequent ya'n tenia tres, passan per la Rala de Nostra Sra cuan men anava al magatzem va surtir el meu amic Borrás de sa casa y se'n va crida dienme que si vgoia una papeleta de la podria dona Puig ell ne tenia de sobras yo li vareig acepta per no desairarlo y al mateix temps perque may fan nosa un sab que sin vol dona alguna u pot fer sense que li fasin falta. Me va dir en Borrás que a la tarde y anes a casa seva a buscarlo y qu'yanes abiat Puig y auria a e n Manel Guasch y aixins tots juns se podriam paseja y enraona per lo jardí, lo vareig acepta eixa proposició.....